

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Uhanalaisten kalojen pyynnin sääntelyä tiukennetaan

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) haluaa säännellä nykyistä tehokkaammin vaelluskalakantojen pyyntiä. Kalastuslain uudistuksen ohella valmistellaan muutosta alamittasäädöksiin.

.....

Erityisesti uhanalaisten ja muiden heikentyneiden vaelluskalakantojen pyyntiä halutaan säännellä nykyistä tehokkaammin sekä ajallisesti että alueellisesti. Kalastuslain nojalla säädetään muun muassa kalastuksen rauhoitusajoista, pyyntimitoista, kielletyistä pyyntimenetelmistä sekä verkkojen sallituista solmuväleistä. Uuden kalastuslain hallituksen esitysluonnos on tarkoitus saada lausunnolle syksyllä.

Suurempi alamitta
Kalastuslain uudistuksen ohella MMM valmistelee kiireelli-

senä toimenpiteenä muutosta kalastusasetuksen alamittasäädöksiin uhanalaisten ja heikentyneiden kalakantojen vahvistamiseksi. Muutokset koskisivat ainakin meri- ja järvitaimenta, järviloh- ta sekä saimaannieriää. Ehdotus lähetetään lausun- tokierrokselle ja tavoitteena on saada säännökset voimaan mahdollisimman nopealla aika- taululla. Myös siiankalastusta koskeva kalastusasetuksen muutos tulee lähipäivinä lau- suntokierrokselle. MMM:ssä ja sen alaisessa hallinnossa selvitetään alamit- tasäädösten muutosten lisäksi

Suomen uhanalaiset* kalalajit

Laji	Luokka vuonna 2010	Luokka vuonna 2000
♦ lohi (jävrilohikannat)	äärimmäisen uhanalainen	luonnosta hävinnyt
♦ taimen (merivaeltaiset kannat)	äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen
■ nieriä (Saimaan kanta)	äärimmäisen uhanalainen	äärimmäisen uhanalainen
♦ harjus (merikannat)	äärimmäisen uhanalainen	silmälläpidettävä
■ ankerias	erittäin uhanalainen	jätetty arvioimatta
♦ vaellussiika	erittäin uhanalainen	vaarantunut
■ taimen, (sisävesien kannat napapiirin eteläpuolella)	erittäin uhanalainen	-
♦ lohi (Itämeren lohikannat)	vaarantunut	erittäin uhanalainen
♦ lohi (Jäämeren lohikannat)	vaarantunut	erittäin uhanalainen
■ planktonsiika	vaarantunut	vaarantunut
■ karsiika	vaarantunut	-

* Uhanalaisia ovat luokkiin äärimmäisen uhanalaiset, erittäin uhanalaiset ja vaarantuneet kuuluvat lajit.
♦ = luokitusta on lievennetty vuodesta 2000
♦ = luokitusta on kiristetty vuodesta 2000

Taloudellisesti hyödynnettävät kalalajit, joita luonnonsuojelulaki ei koske

■ Ahven, **ankerias**, **harjus**, harmaanieriä, hauki, kampela, karppi, kilohaili, kirjolohi, kuha, kuore, lahna, **lohi**, made, muikku, nahkiainen, **nieriä**, peledsiika, piikkikampela, puronieriä, **siilat**, silakka, suutari, särki, säyne, **taimen**, toutain, turska ja vimpa.

myös muita keinoja, joilla jär- vilohen, meritaimenen, järvi- taimenen sekä saimaannieriän kantoja voidaan vahvistaa ja kalastuskuolevuutta vähentää.

Mahdollisia keinoja ovat esimerkiksi kalastettavaksi tarkoitettujen kalayksilöiden rasvaevämerkintä ja rasvaevä- lisiä yksilöitä koskeva vapaut-

tamisvelvollisuus, kalojen rau- hoittaminen, pyydystekniset säännökset sekä alueelliset rajoitukset. Meriharjuksen kannan vah-

Lähde: Suomen ympäristöhallinto

vistaminen vaatii puolestaan useita eri toimenpiteitä elinym- päristökunnostuksista kalas- tuskensääntelyyn.

Taimen suojeluun

Päätöksiä meritaimenen ka- lastuksen rajoittamisesta on jo tehty tänä vuonna. Suomi on sopinut Ruotsin kanssa, että Tornionjoen meri- ja jokialu- eella kaikki saaliiksi saadut taimenet on välittömästi lasket- tava takaisin veteen elävänä tai kuolleena.

MMM:n aloitteesta sovittu määräys koskee sekä ammat- tittä vapaa-ajankalastusta ja sitä sovelletaan jo tulevana kalas- tuskautena.

Lisäksi Suomenlahden yleis- vesialueilla meritaimenen ala- mitta nostettiin vuoden alusta 65 senttimetriin ja rasvaevälil- lile meritaimenille säädettiin vapauttamisvelvollisuus. Me- ritaimenen verkkopyyntiäkin rajoitettiin.

SARI PENTTINEN

AJANKOHTAISTA LUONNOSSA

ESKO INBERG

Varpuspöllön tuima katse mittaa lee ympäristöä.

Kevätyön viheltäjä

Tänä vuonna kevät on antanut odottaa itseään, ja muuttolintu- jen paluu on viivästynyt.

Luonnossa on kuitenkin koko ajan tapahtumia tarjolla, sillä varpuspöllön soidin on par- haillaan menossa. Keväisessä yössä kuuluu noin sekunnin kestävä kimeä pillin vihellys, joka jatkuu pitkänä sarjoina. Pöllö kutsuu puolisoa, ja linnun soidinhuodon kuulee etenkin aamuyön tunteina, toisinaan jopa valoisaan aikaan.

Varpuspöllö on pienin pöl- lömme ja kooltaan vain hieman punatulkkaa suurempi. Sen höyhenpuku on tumman har- maanruskea. Vaaleiden kulmien alta tarkkailee keltainen silmä- pari tuimasti ympäristöään.

Varpuspöllö on paikkalintu, joka viihtyy kuusivaltaisissa, varttuneissa metsissä. Toisi- naan pöllö saattaa asettua myös pihapiiriin, jos se vain löytää pesiksi sopivia vanhoja tikan- koloja tai pöntön, jossa on pöl- lönmentävä aukko.

Ei ole lainkaan tavatonta, että varpuspöllön näkee saalista- massa tai seuraamassa asuin- ympäristönsä tapahtumia myös päivällä.

Pöllön ravinto koostuu pie- nistä jyrsijöistä ja pikkulinnui- ta, jotka se nielee kokonaisina tai suurina kappaleina. Saaliin

» Ei ole lainkaan tavatonta, että varpuspöllön näkee saalistamassa tai seuraamassa asuin- ympäristönsä tapahtumia myös päivällä.

sulamattomat osat, kuten kar- vat, luut ja höyhenet, pöllö ok- sentaa palloina.

Pienikokoinen varpuspöllö voi saalistaa jopa itseään suu- remman linnun, kuten käpy- tikan tai rastaan. Tyypillistä varpuspöllölle on myös, että se varastoi ruokaa. Tällaisen ruo- kakätkön voi löytää esimerkiksi tikankolosta tai linnunpöntöstä.

Varpuspöllön soidin jatkuu pitkälle kevääseen, ja sen kime- än pillin voi kuulla viheltävän aina toukokuulle saakka.

SARI KANTINKOSKI

Kirjoittaja opiskelee luonto- kartoittajaksi. Hän kertoo ajan- kohtaisista luontoasioista tällä paistalla noin kahden viikon välein.

Repoveden kansallis- puisto nyt 10-vuotias

Repoveden kansallispuiston perustamisesta on kulunut kymmenen vuotta.

Puiston kehittämisestä on perustamisesta saakka huoleh- tinut hoitokunta, jossa puhetta johtaa UPM ja muina jäsenenä ovat metsähallitus sekä Kaak- kois-Suomen elykeskus.

Metsähallituksen luonnon- suojelujohtajan **Rauno Väisä- sen** mukaan hallintomalli on toiminut hyvin ja tuonut uutta ja monipuolista näkökulmaa alueen hoitoon.

Repoveden vuotuinen kävi- jämäärä on nelinkertaistunut perustamisesta. Nykyisin alu- eella käy lähes 100 000 ihmistä vuodessa.

Metsähallitus on rakentanut alueelle eripituisia ulkoilureit- tejä, kaikille avoimia taukopaik- koja on paljon. Varauksissa voi yöpyä.

Alueella toimii 12 luontomat- kailuyrittäjää.

Repoveden kansallispuiston laajuus on noin 1500 hehtaaria. Siihen liittyy UPM:n omistama Suomen suurin yksityinen suo-

Repoveden kansallispuiston taukopaikoilla on keitetty monet kahvit.

jelualue, noin 1400 hehtaarin Aarinkotkan metsä.

REIJO VESTERINEN

Mellakka-ase häätää karhut

Suomen suurpetoja yritetään tulevasta kesästä alkaen häätää pihoista belgialaisella viran- omaiskäyttöön tarkoitettulla asella. Ensijaisena maalina on täysikasvuinen karhu.

Suomen riistakeskus on jo hankkinut viisi asetta, joita maahantuoja mielestä ei saisi aseiksi kutsua. Laitteiden han- kinta ei ollut yksinkertaista. Se vaati Belgian hallituksen maastavientiluvan ja Suomen sisäministeriön suostumksen.

Syyskuussa 2012 maahan- tuoja antoi lainaksi kolme asetta ammuksineen. Ne on sijoitettu Satakuntaan, Pohjois-Karjalaan ja Keski-Suomeen.

Samalla maahantuoja koulut- ti viisi Suomen riistakeskuksen riistasuunnittelijaa laitteen käyttäjiksi.

Tänä keväänä on tarkoitus kouluttaa jokaiselle Suomen riistakeskuksen 15 alueelle puolenkymmentä metsästäjää, jotka tarvittaessa käyttävät

kapinetta karhujen ja muiden suurpetojen karkotukseen.

Suurpetojen karkotukset ovat poliisin määräyksestä ja johdol- la tapahtuvaa suurriistavirka- apu (srva) -toimintaa. Siitä on tehty poliisin ja riistanhoitoyh- distysten väliset kirjalliset sopi- mukset vuonna 2010.

Srva-miehet ovat pukeutu- neet keltaisiin liiveihin. Heidän tulevat karkotusaseensa ovat väriltään oransseja, nykyiset testilaitteet ovat mustia.

Paineilmaa ja väripanoksia
Belgialainen FN303 Less Lethal Launcher (vähemmän tappava heitin) toimii paineilmalla.

Se ampuu kahdeksan gram- man latauksia, joissa on vis- muttirouhetta ja väriainetta. Kapineen reiän halkaisija on 18 millimetriä.

Muita suurpetojen karkotus- menetelmiä testattiin vuonna 2009 Taajamasuurpeto-hank-

keessa, Suomen riistakeskuksen srva-vastaava **Reima Laaja** ker- too, että testeissä olivat muun muassa hernepusspanokset, kumiluodit ja -hauilit sekä ääni- karkotepanokset.

Hernepusspanokset tuppa- sivat jäämään piippuun, osa ku- miluodeista läpäisi koeammun- noissa hirvennahan. Hauleilla ei tarkasti pysty osumaan vain siihen, mihin on tähdätty.

Käyttökelpoisiksi osoit- tautuivat äänikarkotteiden lisäksi signaalipanokset eli va- loammukset. Signaalipanosten varjopuolena on kesäaikainen metsäpalon syttymisvaara.

FN303:n lataingeillakaan ei ole tarkoitus häätää karhupen- tuja eikä edes vuoden vanhoja erauksia.

Käyttökokemukset paljasta- vat, voiko laitetta käyttää eläin- suojelun kannalta täyskasvuista karhua pienempiin eläimiin, susiin ja ilveksiin.

REIJO VESTERINEN

Nielurajoitin katiskoihin Saimaan norppavesillä

Norpan pääsyn katiskaan estäviä nielurajoittimia saa nyt myös Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon norppavesille.

Nippusiteillä katiskan nie- luun kiinnitettävä rajoitin estää etenkin norpan poikasen eli kuutin tunkeutumisen ka- tiskaan.

Löysä- ja leveänieluiset ka- tiskat ovat kiellettyjä pyynti- välineitä norppien keskeisillä esiintymisalueilla.

Viime vuonna Suomen luon- nonsuojeluliitto jakoi noin 3 500 ilmaista nielurajoitinta, tänä vuonna on tarkoitus jakaa ainakin 5 000.

Yhteistyökumppaneina ovat maakunnalliset osuuskapat. Lista nielurajoittimien jako- pisteistä on nettisivulla www.sll.fi/saimaannorppa.

REIJO VESTERINEN

Kokkolassa sudet lähellä asuttua taloa

Kaksi sutta havaittiin viime vii- konvaihteessa lähellä asuttuja taloja Kokkolassa, kertoo Yle Keski-Pohjanmaa. Viisihenki- nen perhe huomasi sudet noin sadan metrin päässä talosta, kun mukana ollut koira alkoi hauk- kua. Ulkoilulenkki loppui siihen.

Toinen susista seurasi perhet- tä jonkin matkaa, mutta häipyi sitten metsään.

Alueen perheissä on yhteensä 25 lasta. ”Kyllä sudet saavat mi- nun puolesta olla, mutta ei ihan näin lähellä lapsiperheitä”, **Hana-Leena Pulkkinen** sanoo.

Lohtajan riistanhoitoyhdis- tyksen suurpetoyhdyshenkilö **Mikko Erkkilä** on saanut syys- kuusta lähtien parikymmentä havaintoa susista. Yhdestä on riistakamerakuva. Ravinnoksi ovat toistaiseksi riittäneet met- säkauriit, koirat ovat säästyneet.

REIJO VESTERINEN